הלכות שאלה ופיקדון

משנה תורה לרמב״ם

geulaquiz.com

פרק א

א הַשּׁוֹאֵל כֵּלִים אוֹ בְּהֵמָה וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מִשָּׁאָר מִטַּלְטְלִין מֵחֲבֵרוֹ וְאָבַד אוֹ נִגְנַב אֲפִלּוּ נֶאֱנַס אֹנֶס גָּדוֹל כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁבְּרָה הַבְּהֵמָה אוֹ נִשְׁבֵּית אוֹ מֵתָה חַיָּב לְשַׁלֵּם הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב יג) "וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם רֵעֵהוּ" וְגוֹ' (שמות כב יג) "וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם". בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁנֶּאֱנַס שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת מְלָאכָה. אֲבָל אִם שָׁאַל בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ לַחְרֹשׁ בָּהּ וּמֵתָה כְּשֶׁהִיא חוֹרֶשֶׁת הֲרֵי זֶה פָּטוּר. אֲבָל אִם מֵתָה קֹדֶם שֶׁיַּחֲרֹשׁ בָּהּ אוֹ אַחַר שֶׁחָרַשׁ בָּהּ אוֹ שֶׁרָכַב עָלֶיהָ אוֹ דָּשׁ בָּהּ וּמֵתָה כְּשֶׁהִיא דָּשָׁה אוֹ בִּשְׁעַת רְכִיבָה הֲרֵי זֶה חַיָּב לְשַׁלֵּם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. וְכֵן הַשּׁוֹאֵל בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ לֵילֵךְ בָּהּ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי וּמֵתָה תַּחְתָּיו בְּאוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ. אוֹ שֶׁשָּׁאַל דְּלִי לְמַלְאוֹת בּוֹ וְנִקְרַע בַּבּוֹר בִּשְׁעַת מִלּוּי. אוֹ שֶׁשָּׁאַל קֻרְדֹּם לְפַצֵּל בּוֹ עֵצִים וְנִשְׁבַּר בְּעֵת שֶׁפִּצֵּל בּוֹ מֵחֲמַת הַבְּקִיעַ. וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. הֲרֵי זֶה פָּטוּר שֶׁלֹּא שָׁאַל אֶלָּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלָאכָה זוֹ וַהֲרֵי לֹא שָׁנָה:

ב הַשּׁוֹאֵל בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ וּמֵתָה וְטָעַן הַשּׁוֹאֵל שֶׁבִּשְׁעַת מְלָאכָה מֵתָה. אִם הָיָה הַמָּקוֹם שֶׁשָּׁאָלָה לֵילֵךְ בּוֹ מָקוֹם שֶׁבְּנֵי אָדָם מְצוּיִין שָׁם יָבִיא רְאָיָה שֶׁמֵּתָה אוֹ נֶאֶנְסָה בִּשְׁעַת מְלָאכָה וְשֶׁלֹּא שִׁנָּה בָּהּ וְיִפָּטֵר. וְאִם לֹא הֵבִיא רְאָיָה מְשַׁלֵּם. שְׁאָלָהּ מִמֶּנּוּ לְמַלְאוֹת בָּהּ עָפָר שֶׁבְּחֻרְבָּתוֹ שֶׁאֵין הָעֵדִים מְצוּיִין שָׁם. אוֹ שֶׁשָּׁאַל מִמֶּנּוּ דְּלִי לְמַלְאוֹת בּוֹ הַבּוֹר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְנִקְרַע בַּבּוֹר. אִם הֵבִיא רְאָיָה יִפָּטֵר אַף מִשְּׁבוּעָה וְאִם לָאו יִשָּׁבַע הַשּׁוֹאֵל שְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִים שֶׁמֵּתָה בִּשְׁעַת מְלָאכָה וְיִפָּטֵר. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ג הַשּׁוֹאֵל כְּלִי מֵחֲבֵרוֹ וְנִשְׁבַּר שָׁמִין לוֹ כְּדַרְכּוֹ שֶׁשָּׁמִין בִּנְזָקִין. אוֹמְדִין כַּמָּה הָיָה שָׁוֶה שָׁלֵם וְכַמָּה הוּא שָׁוֶה עַתָּה וּמַחֲזִיר לוֹ הַכְּלִי אוֹ הַבְּהֵמָה הַשְּׁבוּרָה וּמְשַׁלֵּם הַפֶּחֶת. וְכֵן אִם מֵתָה הַבְּהֵמָה מַחְזִיר הַנְּבֵלָה וּמְשַׁלֵּם הַפֶּחֶת:

ד הַשּׁוֹאֵל בְּהֵמָה חַיָּב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ מִשָּׁעָה שֶׁמְּשָׁכָהּ עַד סוֹף יְמֵי שְׁאֵלָתָהּ. וְאִם כָּחַשׁ בְּשָׂרָהּ חַיָּב לְשַׁלֵּם מַה שֶּׁפָּחֲתָה בְּדָמֶיהָ. כָּחַשׁ בְּשָׂרָהּ מֵחֲמַת הַמְּלָאכָה פָּטוּר וְיִשָּׁבַע שְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִין שֶׁמֵּחֲמַת מְלָאכָה כָּחֲשָׁה:

ה הַשּׁוֹאֵל כְּלִי מֵחֲבֵרוֹ אוֹ בְּהֵמָה סְתָם הֲרֵי הַמַּשְׁאִיל מַחְזִירוֹ בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה. שְׁאָלוֹ לִזְמַן קָצוּב כֵּיוָן שֶׁמָּשַׁךְ וְזָכָה אֵין הַבְּעָלִים יְכוֹלִין לְהַחְזִירוֹ מִתַּחַת יָדוֹ עַד סוֹף יְמֵי הַשְּׁאֵלָה. וַאֲפִלּוּ מֵת הַשּׁוֹאֵל הֲרֵי הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁתַּמְּשִׁין בַּשְּׁאֵלָה עַד סוֹף הַזְּמַן. וְדִין הוּא. הַלּוֹקֵחַ קוֹנֶה הַגּוּף קִנְיַן עוֹלָם בַּדָּמִים שֶׁנָּתַן וּמְקַבֵּל מַתָּנָה קָנָה הַגּוּף קִנְיַן עוֹלָם וְלֹא נָתַן כְּלוּם וְהַשּׁוֹכֵר קָנָה הַגּוּף עַד זְמַן קָצוּב בַּדָּמִים שֶׁנָּתַן וְהַשּׁוֹאֵל קָנָה הַגּוּף לְפֵרוֹתָיו עַד זְמַן קָצוּב וְלֹא נָתַן כְּלוּם. כְּשֵׁם שֶׁהַנּוֹתֵן כַּמּוֹכֵר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַחְזֹר בּוֹ לְעוֹלָם כָּךְ הַמַּשְׁאִיל כַּמַּשְׁכִּיר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַחְזֹר בְּתוֹךְ הַזְּמַן. הִנִּיחַ לָהֶם אֲבִיהֶם פֶּרָה שְׁאוּלָה וּמֵתָה אֵין חַיָּבִין בָּאֲנָסֶיהָ. חָשְׁבוּ שֶׁהִיא שֶׁל אֲבִיהֶם טָבְחוּהָ וַאֲכָלוּהָ מְשַׁלְּמִין דְּמֵי בָּשָׂר בְּזוֹל. וְאִם הִנִּיחַ לָהֶם אֲבִיהֶם נְכָסִים וּמֵתָה אוֹ שֶׁטָּבְחוּהָ מְשַׁלְּמִין אֶת דָּמֶיהָ מִנְּכָסָיו:

ו הַשּׁוֹאֵל כְּלִי מֵחֲבֵרוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלָאכָה פְּלוֹנִית אֵין הַמַּשְׁאִיל יָכוֹל לְהַחְזִירוֹ מִתַּחַת יָדוֹ עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בּוֹ אוֹתָהּ מְלָאכָה. וְכֵן אִם שָׁאַל מִמֶּנּוּ בְּהֵמָה לֵילֵךְ בָּהּ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהַחְזִירָהּ מִיַּד הַשּׁוֹאֵל עַד שֶׁיֵּלֵךְ בָּהּ לְשָׁם וְיַחְזֹר:

ז הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ הַשְׁאִילֵנִי קֻרְדֹּם לַעֲדֹר בּוֹ הַפַּרְדֵּס הַזֶּה עוֹדֵר בּוֹ אוֹתוֹ הַפַּרְדֵּס בִּלְבַד וְאֵינוֹ רַשַּׁאי לַעֲדֹר בּוֹ פַּרְדֵּס אַחֵר. אָמַר לוֹ פַּרְדֵּס סְתָם עוֹדֵר בּוֹ פַּרְדֵּס אַחֵר אִי זֶה שֶׁיִּרְצֶה. שְׁאָלוֹ לַעֲדֹר בּוֹ פַּרְדֵּסִים (הָרַבֵּה שָׁלוֹ) עוֹדֵר בּוֹ כָּל הַפַּרְדֵּסִים שֶׁלּוֹ. וַאֲפִלּוּ נִשְׁחַת כָּל הַבַּרְזֶל בַּעֲדִירָה מַחְזִיר לוֹ הַנִּצָּב שֶׁל עֵץ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ח הַשּׁוֹאֵל כְּלִי מֵחֲבֵרוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וְאָמַר לוֹ הַשְׁאִילֵנִי דָּבָר פְּלוֹנִי בְּטוֹבָתְךָ כְּלוֹמַר אֵין אַתָּה מַשְׁאִיל לִי דָּבָר זֶה כְּדַרְכּוֹ כָּל הַמַּשְׁאִילִין אֶלָּא כְּפִי טוֹבַת לִבְּךָ וְנִדְבוֹתְיךָ שֶׁאֵינְךָ מַקְפִּיד עַל הַזְּמַן אִם אָרַךְ. אִם קָנוּ מִיַּד הַמַּשְׁאִיל עַל זֶה הֲרֵי הַשּׁוֹאֵל מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְעוֹלָם עַד שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַכְּלִי מִלַּעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְיַחְזִיר שְׁבָרָיו אוֹ שְׁיָרָיו. וְאֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לַחְזֹר וּלְתַקֵּן הַכְּלִי אוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ פַּעַם אַחֶרֶת:

ט הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ הַשְׁאִילֵנִי שׂוֹקֶת זוֹ שֶׁל מַיִם וְנֶהֶרְסָה [אֵינוֹ יָכוֹל לִבְנוֹתָהּ. אָמַר לוֹ הַשְׁאִילֵנִי שׂוֹקֶת סְתָם וְנֶהֶרְסָה] יֵשׁ לוֹ לִבְנוֹתָהּ. אָמַר לוֹ הַשְׁאִילֵנִי מָקוֹם שׂוֹקֶת אִם קָנוּ מִיַּד הַמַּשְׁאִיל הֲרֵי הַשּׁוֹאֵל בּוֹנֶה וְהוֹלֵךְ בְּקַרְקַע הַמַּשְׁאִיל עַד שֶׁתִּבְוֹא לְיָדוֹ שׂוֹקֶת שֶׁאֶפְשָׁר לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנָּה בְּהֶמְתּוֹ אוֹ אַרְצוֹ כְּמוֹ שֶׁהִתְנָה עִם הַמַּשְׁאִיל:

י הַשּׁוֹאֵל פַּנַּדְק מֵחֲבֵרוֹ לְלִינָה אֵין פָּחוֹת מִיּוֹם אֶחָד. לִשְׁבִיתָה אֵין פָּחוֹת מִשְּׁנֵי יָמִים. לְנִשּׂוּאִים אֵין פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם. שָׁאַל חָלוּק מֵחֲבֵרוֹ לֵילֵךְ בּוֹ לְבֵית הָאֵבֶל כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ וְיַחְזֹר. שְׁאָלוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. שְׁאָלוֹ לַעֲשׂוֹת הַמִּשְׁתֶּה שֶׁלּוֹ אֵין פָּחוֹת מִשִּׁבְעָה יָמִים:

פרק ב

א הַשּׁוֹאֵל בַּבְּעָלִים אֲפִלּוּ נִגְנַב אוֹ אָבַד בִּפְשִׁיעָה פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב יד) "אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם". וּבִלְבַד שֶׁשָּׁאַל הַבְּעָלִים תְּחִלָּה עִם הַחֶפֶץ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְאֶחָד הַשּׁוֹאֵל אֶת הַבְּעָלִים אוֹ שֶׁשְּׁכָרָן וְאֶחָד שֶׁשּׁוֹאֵל אֶת הַבְּעָלִים לְאוֹתָהּ הַמְּלָאכָה אוֹ שֶׁשְּׁאָלָן וּשְׂכָרָן לְמְלָאכָה אַחֶרֶת אוֹ לְשׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם. אֲפִלּוּ אָמַר לַחֲבֵרוֹ הַשְׁקֵנִי מַיִם וְשָׁאַל מִמֶּנּוּ בְּהֶמְתּוֹ וְהִשְׁקָהוּ וְנָתַן לוֹ אֶת הַבְּהֵמָה חֲבֵרוֹ זוֹ שְׁאֵלָה בִּבְעָלִים וּפָטוּר. מָשַׁךְ אֶת הַבְּהֵמָה בַּתְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הִשְׁקָהוּ אֵינָהּ שְׁאֵלָה בִּבְעָלִים. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ב הִשְׁאִיל בְּהֶמְתּוֹ אוֹ הִשְׁכִּירָהּ לְמַשּׁוֹי וְיָצָא עִמָּהּ לְסָעֲדָהּ עִם הַשּׁוֹאֵל אוֹ הַשּׂוֹכֵר וְלִטְעֹן עִמּוֹ בְּמַשָּׂאוֹ חֲבֵרוֹ זוֹ שְׁמִירָה בַּבְּעָלִים. וְאִם יָצָא לְבַקֵּר הַמַּשּׂאוֹי בִּלְבַד וְלִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִטְעֲנוּ עָלֶיהָ יֶתֶר מִן הָרָאוּי אֵינָהּ שְׁמִירָה בַּבְּעָלִים:

ג מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת. וְהַנּוֹטֵעַ לִבְנֵי הַמְּדִינָה. וְהַמַּקִּיז לָהֶם אֶת הַדָּם. וְהַסּוֹפֵר שֶׁלָּהֶן. כָּל אֶחָד מֵאֵלּוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן בַּיּוֹם שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בּוֹ לַעֲסֹק בִּמְלַאכְתָּן אִם הִשְׁאִיל אוֹ הִשְׁכִּיר לְאֶחָד מֵאֵלּוּ שֶׁהוּא עוֹסֵק בִּמְלַאכְתָּם חֲבֵרוֹ זוֹ שְׁמִירָה בַּבְּעָלִים וַאֲפִלּוּ פָּשַׁע בָּהּ הַשּׁוֹמֵר פָּטוּר. אֲבָל הוּא שֶׁשָּׁאַל אוֹ שֶׁשָּׂכַר מֵהֶן חַיָּב שֶׁאֵינָן שְׁאוּלִין לוֹ:

ד הָרַב שֶׁהוּא מַקְרִיא בִּרְצוֹנוֹ לַתַּלְמִידִים בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה וְאֵיזוֹ מַסֶּכְתָּא שֶׁיִּרְצֶה וְהֵם הָיוּ קְבוּעִים לָבוֹא תָּמִיד וְנִשְׁמַט לָהֶן מִמַּסֶּכְתָּא לְמַסֶּכְתָּא חֲבֵרוֹ זוֹ שְׁמִירָה בַּבְּעָלִים. וּבְיוֹם הַפֶּרֶק שֶׁהַכֹּל בָּאִין לִשְׁמֹעַ עִנְיָן אוֹתוֹ מוֹעֵד חֲבֵרוֹ הוּא שָׁאוּל לָהֶם וְהֵם אֵינָן שְׁאוּלִין לוֹ:

ה הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וְהִשָּׁאֵל עִם פָּרָתִי אֵינָהּ שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב יד) "אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם" הַבְּעָלִים עַצְמָן לֹא שָׁלִיחַ. אָמַר לְעַבְדּוֹ הַכְּנַעֲנִי צֵא וְהִשָּׁאֵל עִם פָּרָתִי חֲבֵרוֹ זוֹ שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים שֶׁיֵּד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ. נִשְׁאַל הָעֶבֶד עַמָּהּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת רַבּוֹ אֵינָהּ שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים:

ו הַשּׁוֹאֵל מִן הָאִשָּׁה וְנִשְׁאַל לוֹ בַּעְלָהּ אֵינָהּ שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים שֶׁקְּנָיַן פֵּרוֹת אֵינוֹ כְּקִנְיַן הַגּוּף וְאֵין לַבַּעַל אֶלָּא פֵּרוֹת:

ז הַשּׁוֹאֵל מֵאִשְׁתּוֹ אוֹ שֶׁתָּפִין שֶׁשָּׁאֲלוּ זֶה מִזֶּה חֲבֵרוֹ זוֹ שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים. וְאִם אָמַר הַשֻּׁתָּף לַחֲבֵרוֹ הַשְׁאִילֵנִי הַיּוֹם וְאַשְׁאִילְךָ לְמָחָר אֵינָהּ שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים:

ח שָׁאַל מִן הַשֻּׁתָּפִין וְנִשְׁאַל לוֹ אֶחָד מֵהֶן וְכֵן הַשֻּׁתָּפִין שֶׁשָּׁאֲלוּ וְנִשְׁאַל לְאֶחָד מֵהֶן חֲבֵרוֹ זֶה סָפֵק אִם הִיא שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים אִם אֵינָהּ. לְפִיכָךְ אִם מֵתָה אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. וְאִם תִּפְסוֹ הַבְּעָלִים אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם. פָּשַׁע בָּהּ חֲבֵרוֹ זֶה מְשַׁלֵּם:

ט הַשּׁוֹאֵל אֶת הַבְּהֵמָה בַּבְּעָלִים לְרָבְעָהּ אוֹ לְהַרְאוֹת בָּהּ אוֹ לַעֲשׂוֹת בָּהּ פָּחוֹת מִשִּׁוְויָהּ פְּרוּטָה אוֹ שֶׁשָּׁאַל שְׁתֵּי פָּרוֹת לַעֲשׂוֹת בָּהֶן שִׁוְויָהּ פְּרוּטָה חֲבֵרוֹ כָּל אֵלּוּ סָפֵק שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים:

י שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים וּשְׂכָרָהּ שֶׁלֹּא בַּבְּעָלִים פָּטוּר שֶׁהַשְׂכִירוּת תָּלוּי בַּשְּׁאֵלָה. אֲבָל אִם שְׂכָרָהּ בַּבְּעָלִים וְחָזַר וּשְׁאָלָהּ שֶׁלֹּא בַּבְּעָלִים אוֹ שֶׁשְּׁאָלָהּ בַּבְּעָלִים וְחָזַר וּשְׂכָרָהּ שֶׁלֹּא בַּבְּעָלִים וְחָזַר וּשְׁאָלָהּ (שֶׁלֹּא) בַּבְּעָלִים אוֹ שֶׁשְּׂכָרָהּ בַּבְּעָלִים וְחָזַר וּשְׁאָלָהּ שֶׁלֹּא בַּבְּעָלִים וְחָזַר וּשְׂכָרָהּ (שֶׁלֹּא) בַּבְּעָלִים כָּל אֵלּוּ סָפֵק שְׁמִירָה בַּבְּעָלִים הוּא:

יא אִשָּׁה שֶׁשָּׁאֲלָה וְאַחַר כָּךְ נִשֵּׂאת חֲבֵרִי הַבַּעַל כְּלוֹקֵחַ מִמֶּנָּה וְאֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵר שָׂכָר וְלֹא שׁוֹאֵל. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה דְּבַר הַשְּׁאֵלָה בְּהֵמָה וּמֵתָה הַבַּעַל פָּטוּר אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כָּל יְמֵי שְׁאֵלָתָהּ אֲפִלּוּ פָּשַׁע מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלוֹקֵחַ וְהָאִשָּׁה חַיֶּבֶת לְשַׁלֵּם כְּשֶׁיִּהְיֶה לָהּ מָמוֹן. וְאִם הוֹדִיעָה אֶת בַּעְלָהּ שֶׁהִיא שְׁאוּלָה חֲבֵרִי זֶה נִכְנָס תַּחְתֶּיהָ. כָּל שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁהִיא שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים כָּךְ אִם הָיָה שׂוֹכֵר אוֹ נוֹשֵׂא שָׂכָר חֲבֵרִי הִיא שְׂכִירוּת בַּבְּעָלִים וּפָטוּר. וְכָל שֶׁאֵינָהּ שְׁאֵלָה בַּבְּעָלִים כָּךְ אֵינָהּ שְׂכִירוּת בַּבְּעָלִים. וְכָל שֶׁהוּא סָפֵק בִּשְׁאֵלָה כָּךְ הוּא סָפֵק בִּשְׂכִירוּת:

פרק ג

א הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה מֵחֲבֵרוֹ וּשְׁלָחָהּ לוֹ הַמַּשְׁאִיל בְּיַד בְּנוֹ אוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ אוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ. אֲפִלּוּ שְׁלָחָהּ לוֹ בְּיַד בְּנוֹ אוֹ בְּיַד עַבְדּוֹ אוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁל שׁוֹאֵל וּמֵתָה קֹדֶם שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּת הַשּׁוֹאֵל חֲבֵרִי זֶה פָּטוּר. וְאִם אָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שַׁלְּחָהּ לִי בְּיַד בְּנִי בְּיַד עַבְדִּי בְּיַד שְׁלוּחִי אוֹ בְּיַד עַבְדְּךָ הָעִבְרִי אוֹ בְּיַד שְׁלוּחֲךָ. אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ הַמַּשְׁאִיל חֲבֵרִי מְשַׁלְּחָהּ בְּיַד בִּנְךָ בְּיַד עַבְדְּךָ בְּיַד שְׁלוּחֲךָ בְּיַד בְּנִי בְּיַד עַבְדִּי הָעִבְרִי בְּיַד שְׁלוּחִי. וְאָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שְׁלַח וּשְׁלָחָהּ וּמֵתָה בַּדֶּרֶךְ חֲבֵרִי זֶה חַיָּב. שְׁלָחָהּ לוֹ הַמַּשְׁאִיל בְּיַד עַבְדּוֹ הַכְּנַעֲנִי אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שְׁלַח וּמֵתָה פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁיַּדּוֹ כְּיַד רַבּוֹ וַעֲדַיִן לֹא יָצְאָה מֵרְשׁוּת הַמַּשְׁאִיל:

ב אָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל הַכִּישָׁהּ בְּמַקֵּל וְהִיא תָּבוֹא מֵאֵלֶיהָ וְעָשָׂה הַמַּשְׁאִיל כֵּן אֵין הַשּׁוֹאֵל חַיָּב בָּהּ עַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ. אֲבָל מֵתָה בַּדֶּרֶךְ פָּטוּר. וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁמַּחְזִירָהּ הַשּׁוֹאֵל לַבְּעָלִים אִם שְׁלָחָהּ בְּיַד אַחֵר וּמֵתָה קֹדֶם שֶׁתַּגִּיעַ לִרְשׁוּת הַמַּשְׁאִיל חֲבֵרִי זֶה חַיָּב שֶׁעֲדַיִן הִיא בְּאַחֲרָיוּת הַשּׁוֹאֵל. וְאִם שְׁלָחָהּ מִדַּעַת

הַמַּשְׁאִיל עַל יְדֵי אַחֵר וּמֵתָה פָּטוּר. שְׁלָחָהּ בְּיַד עַבְדּוֹ הַכְּנַעֲנִי אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ הַמַּשְׁאִיל שְׁלַח אִם מֵתָה בַּדֶּרֶךְ חַיָּב שֶׁיַּד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ וַעֲדַיִן לֹא יָצָאת מִיַּד הַשּׁוֹאֵל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהֶחְזִירָהּ בְּתוֹךְ יְמֵי שְׁאִילָתָהּ. אֲבָל אִם הֶחֱזִירָהּ אַחַר יְמֵי שְׁאִילָתָהּ הֲרֵי זֶה פָּטוּר אִם מֵתָה בַּדֶּרֶךְ שֶׁאַחַר יְמֵי שְׁאִלָתָהּ יָצָאת מִדִּין שְׁאִלָה וַהֲרֵי הוּא כְּשׁוֹמֵר שָׂכָר. לְפִיכָךְ אִם נִשְׁבֵּית אוֹ מֵתָה אַחֲרֵי יְמֵי שְׁאִילָתָהּ פָּטוּר. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ג הַשּׁוֹאֵל פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ. שְׁאָלָהּ חֲצִי הַיּוֹם וּשְׂכָרָהּ חֲצִי הַיּוֹם. שְׁאָלָהּ הַיּוֹם וּשְׂכָרָהּ לְמָחָר. שָׁאַל אַחַת וְשָׂכַר אַחַת וּמֵתָה אַחַת מֵהֶן. הַמַּשְׁאִיל אוֹמֵר שְׁאוּלָה מֵתָה בַּיּוֹם שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה בַּשָּׂעָה שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה וְהַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ. אוֹ שֶׁאָמַר הַשּׁוֹאֵל שְׂכוּרָה מֵתָה בַּיּוֹם שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה בַּשָּׂעָה שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה. וְהַמַּשְׁאִיל אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ אוֹ שֶׁאָמַר זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ. הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. לֹא הָיְתָה שָׁם רְאָיָה יִשָּׁבַע הַשּׁוֹכֵר עַל הַשְּׂכוּרָה שֶׁמֵּתָה אוֹ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ וְיִפָּטֵר. זֶה אוֹמֵר שְׁאוּלָה וְזֶה אוֹמֵר שְׂכוּרָה יִשָּׁבַע הַשּׁוֹמֵר עַל הַשְּׁכוּרָה שֶׁמֵּתָה כְּדִרְכָּהּ כְּמוֹ שֶׁטָּעַן וְיִגְלְגֵּל עָלָיו שֶׁהַשְּׂכוּרָה הִיא שֶׁמֵּתָה:

ד הִשְׁאִילוֹ שְׁתֵּי פָּרוֹת חֲצִי הַיּוֹם בִּשְׁאֵלָה וַחֲצִי הַיּוֹם בִּשְׂכִירוּת. הַמַּשְׁאִיל אוֹמֵר בִּזְמַן הַשְּׁאֵלָה מֵתָה וְהַלָּה אוֹמֵר אַחַת מֵתָה בִּזְמַן הַשְּׁאֵלָה וְהָאַחֶרֶת אֵינִי יוֹדֵעַ. מִתּוֹךְ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁבֵּעַ יְשַׁלֵּם הַשְּׁתַּיִם. וְכֵן אִם מָסַר לוֹ שָׁלֹשׁ פָּרוֹת שְׁתַּיִם שְׁאוּלוֹת וְאַחַת שְׂכוּרָה. הַמַּשְׁאִיל אוֹמֵר שְׁתַּיִם הַשְּׁאוּלוֹת הֵן שֶׁמֵּתוּ וְהַשּׁוֹאֵל אוֹמֵר אַחַת הַשְּׁאוּלָה מֵתָה וַדַּאי אֲבָל הַשְּׁנִיָּה שֶׁמֵּתָה אֵינִי יוֹדֵעַ אִם הַשְּׁאוּלָה הָאַחֶרֶת אוֹ הַשְּׂכוּרָה. מִתּוֹךְ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁבֵּעַ שֶׁהֲרֵי אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יְשַׁלֵּם הַשְּׁתַּיִם. וּבְהִלְכוֹת טוֹעֵן וְנִטְעָן יִתְבָּאֵר דִּין זֶה וְכֵיצַד יוֹצֵא בּוֹ מִכָּל הַטּוֹעֲנִין שֶׁאֵינָן יְכוֹלִים לְהִשָּׁבַע וְכֵיצַד מְשַׁלְּמִין וּמֵאֵי זֶה טַעַם הֵם מְשַׁלְּמִים:

פרק ד

א הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ בְּחִנָּם וְנִגְנַב אוֹ אָבַד הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנִפְטָר שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב ו) "וְגֻנַּב מִבֵּית הָאִישׁ" וְגוֹ' (שמות כב ז) "וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ". וּמְגַלְגְּלִין עָלָיו בְּתוֹךְ הַשְּׁבוּעָה שֶׁלֹּא פָשַׁע אֶלָּא שָׁמַר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִין וְלֹא שָׁלַח בּוֹ יָד וְאַחַר נִגְנַב. שֶׁאִם נִגְנַב אַחַר שֶׁשָּׁלַח יָד בַּפִּקָּדוֹן חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ:

ב הוֹאִיל וּפָטַר הַכָּתוּב אֶת שׁוֹמֵר חִנָּם מִן הַגְּנֵבָה קַל וָחֹמֶר מִן הָאֲנָסִין הַגְּדוֹלִים כְּגוֹן שְׁבוּרָה וּשְׁבוּיָה וּמֵתָה וְהוּא שֶׁלֹּא שָׁלַח יָד בַּפִּקָּדוֹן אֲבָל שָׁלַח יָד בַּפִּקָּדוֹן חַיָּב בְּאֲנָסָיו. כֵּיצַד דֶּרֶךְ הַשּׁוֹמְרִים. הַכֹּל לְפִי הַפִּקָּדוֹן. יֵשׁ פִּקָּדוֹן שֶׁדַּרְכּוֹ שְׁמִירָתוֹ לְהַנִּיחוֹ בְּבֵית שַׁעַר כְּגוֹן הַקְּרוֹת וְהָאֲבָנִים. וְיֵשׁ פִּקָּדוֹן שֶׁדַּרְכּוֹ שְׁמִירָתוֹ לְהַנִּיחוֹ בְּחָצֵר כְּגוֹן חֲבִילוֹת פִּשְׁתָּן הַגְּדוֹלוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְיֵשׁ פִּקָּדוֹן שֶׁדַּרְכּוֹ שְׁמִירָתוֹ לְהַנִּיחוֹ בַּבַּיִת כְּגוֹן שִׂמְלָה וְטַלִּית. וְיֵשׁ פִּקָּדוֹן שֶׁדַּרְכּוֹ שְׁמִירָתוֹ לְהַנִּיחוֹ בְּתֵבָה אוֹ בְּמִגְדָּל וְנוֹעֵל עָלָיו כְּגוֹן בִּגְדֵי מֶשִׁי וּכְלֵי כֶּסֶף וּכְלֵי זָהָב וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ג הַשּׁוֹמֵר שֶׁהִנִּיחַ הַפִּקָּדוֹן בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹ וְנִגְנַב מִשָּׁם אוֹ אָבַד אֲפִלּוּ נֶאֱנַס שָׁם כְּגוֹן שֶׁנִּפְלָה דְּלֶקָה וְשָׂרַף כָּל הַבַּיִת הֲרֵי זֶה פּוֹשֵׁעַ וְחַיָּב לְשַׁלֵּם. וְאַף עַל פִּי שֶׁהִנִּיחַ הַפִּקָּדוֹן עִם שֶׁלּוֹ אִם רָאוּי לִשְׁמִירָה פָּטוּר וְאִם אֵין הַמָּקוֹם רָאוּי לִשְׁמִירָה חַיָּב. בְּשֶׁלּוֹ הוּא רַשַּׁאי וְאֵינוֹ רַשַּׁאי בְּשֶׁל אֲחֵרִים:

ד הַכְּסָפִים וְהַדִּינָרִין אֵין לָהֶם שְׁמִירָה אֶלָּא בַּקַּרְקַע וְיִתֵּן עֲלֵיהֶם טֶפַח עָפָר. אוֹ יִטְמְנֵם בַּכֹּתֶל בַּטֶּפַח הַסָּמוּךְ לַקּוֹרָה. אֲבָל לֹא בְּאֶמְצַע הַכֹּתֶל שֶׁמָּא יַחְפְּרוּ הַגַּנָּבִים שָׁם וְיִגְנְבוּ. אֲפִלּוּ נָעַל עֲלֵיהֶם כָּרָאוּי בְּתֵבָה אוֹ הֶחְבִּיא אוֹתָם בְּמָקוֹם שֶׁאֵין אָדָם מַכִּירוֹ וְלֹא מַרְגִּישׁ בּוֹ הֲרֵי זֶה פּוֹשֵׁעַ וְחַיָּב לְשַׁלֵּם. הוֹרוּ מִקְצָת הַמְּבִינִים שֶׁהוּא הַדִּין לְכָל דָּבָר שֶׁמַּשָּׁאוֹ קַל וְאֵין הַקַּרְקַע מְאַבֶּדֶת אוֹתוֹ בִּמְהֵרָה כְּגוֹן לְשׁוֹנוֹת שֶׁל כֶּסֶף וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְשׁוֹנוֹת שֶׁל זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁאֵין לָהֶם שְׁמִירָה אֶלָּא בַּקַּרְקַע. וְלָזֶה דַּעְתִּי נוֹטָה:

ה הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ כְּסָפִים עֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֵינוֹ חַיָּב לִטְרֹחַ וְלִקְבֹּר אוֹתָן עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת. וְאִם נִתְאַחֵר לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּדֵי לְקָבְרָן וְלֹא קְבָרָן וְנִגְנְבוּ אוֹ נֶאֱנְסוּ חַיָּב. וְאִם תַּלְמִיד חָכָם הוּא אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיִּשְׁהֶא אַחַר שֶׁיַּבְדִּיל כְּדֵי לְקָבְרָן:

ו הִפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ כְּסָפִים בַּדֶּרֶךְ לְהוֹלִיכָם לְבֵיתוֹ אוֹ שֶׁשָּׁלַח עִמּוֹ מָעוֹת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם צְרִיכִין שֶׁיִּהְיוּ צְרוּרִים וּמֻנָּחִים בְּיָדוֹ אוֹ קְשׁוּרִים כָּרָאוּי עַל בִּטְנוֹ מִכְּנֶגֶד פָּנָיו עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְבֵיתוֹ וְיִקְבְּרֵם כָּרָאוּי. וְאִם לֹא קְשָׁרָן בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת אֲפִלּוּ נֶאֱנְסוּ חַיָּב לְשַׁלֵּם שֶׁהֲרֵי תִּחְלָתוֹ בִּפְשִׁיעָה. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְהִנִּיחָם בִּמְחִצָּה שֶׁל קָנִים וְהָיוּ טְמוּנִים בָּעֲבִי הַמְּחִצָּה וְנִגְנְבוּ מִשָּׁם וְאָמְרוּ חֲכָמִים אַף עַל פִּי שֶׁזּוֹ שְׁמִירָה מְעֻלָּה לְעִנְיַן גְּנֵבָה אֵינָהּ שְׁמִירָה כָּרָאוּי לְעִנְיַן הָאֵשׁ וּמֵאַחַר שֶׁלֹּא טָמְנוֹ בְּקַרְקַע אוֹ בְּכֹתֶל בִּנְיָן פּוֹשֵׁעַ הוּא וְכָל שֶׁתִּחְלָתוֹ בִּפְשִׁיעָה וְסוֹפוֹ בְּאֹנֶס חַיָּב. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ז הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ בֵּין כֵּלִים בֵּין מָעוֹת וְאָמַר לוֹ תֵּן לִי פִּקְדוֹנִי וְאָמַר לוֹ הַשּׁוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ אֲנָּה הִנַּחְתִּי פִּקָּדוֹן זֶה אוֹ בְּאֵי זֶה מָקוֹם קָבַרְתִּי הַכְּסָפִים הַמְתֵּן לִי עַד שֶׁאֲבַקֵּשׁ וְאֶמְצָא וַאֲחַזִּיר לְךָ הֲרֵי זֶה פּוֹשֵׁעַ וְחַיָּב לְשַׁלֵּם מִיָּד:

ח כָּל הַמַּפְקִיד אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת בֵּין כֵּלִים בֵּין מָעוֹת עַל דַּעַת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ הַגְּדוֹלִים הוּא מַפְקִיד. אֲבָל אִם מְסָרָן לְבָנָיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ הַקְּטַנִּים אוֹ לַעֲבָדָיו בֵּין קְטַנִּים אוֹ לְאֶחָד מִקְּרוֹבָיו שֶׁאֵינָן שְׁרוּיִין עִמּוֹ בַּבַּיִת וְאֵין סוֹמְכִין עַל שֻׁלְחָנוֹ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם מְסָרָן לְאַחֵר הֲרֵי זֶה פּוֹשֵׁעַ וְחַיָּב לְשַׁלֵּם אֶלָּא אִם כֵּן הֵבִיא הַשּׁוֹמֵר הַשֵּׁנִי רְאָיָה שֶׁלֹּא פָּשַׁע כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ וּנְתָנָם הַשּׁוֹמֵר לְאִמּוֹ וְהֶחְבִּיאָה אוֹתָן וְלֹא טָמְנָה אוֹתָן וְנִגְנְבוּ וְאָמְרוּ חֲכָמִים אֵין הַשּׁוֹמֵר חַיָּב לְשַׁלֵּם מִפְּנֵי שֶׁנְּתָנָם לְאִמּוֹ שֶׁכָּל הַמַּפְקִיד עַל דַּעַת בָּנָיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ הוּא מַפְקִיד וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא אָמַר לָהּ פְּקֵדוֹן הֵם יֵשׁ לוֹ לִטְעֹן כָּל שֶׁכֵּן שֶׁהֵיא נִזְהֶרֶת בָּהֶן אִם הָיְתָה סְבוּרָה שֶׁהֵן שֶׁלִּי. וְכֵן אֵין אִמּוֹ חַיֶּבֶת לְשַׁלֵּם שֶׁהֲרֵי לֹא אָמַר לָהּ שֶׁהֵן פְּקֵדוֹן. וְאָמְרוּ חֲכָמִים יִשְׁבַּע הַשּׁוֹמֵר שֶׁאוֹתָן הַמָּעוֹת עַצְמָן הֵן שֶׁנְּתָנָן לְאִמּוֹ וְתִשָּׁבַע הָאֵם שֶׁהֶחְבִּיאָה אוֹתָן וְנִגְנְבוּ וְיִפָּטְרוּ שְׁנֵיהֶם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ט מִכָּאן אַתָּה לָמֵד שֶׁהַשּׁוֹמֵר שֶׁמָּסַר הַפִּקָּדוֹן לְאִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵּיתוֹ וְהוֹדִיעָן שֶׁהוּא פִּקָּדוֹן וְלֹא שָׁמְרוּ כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִין שֶׁהֵן חַיָּבִין לְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן וּבַעַל הַבַּיִת פָּטוּר שֶׁכָּל הַמַּפְקִיד עַל דַּעַת אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו הוּא מַפְקִיד. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִפְקִיד כְּשׁוּת אֵצֶל אֶחָד וְהָיָה לוֹ לְשׁוֹמֵר כְּשׁוּת אַחֶרֶת וְאָמַר לְשַׁמְּשׁוֹ מִזֶּה הַכְּשׁוּת תַּשְׁלִיךְ לְתוֹךְ הַשֶּׁכָר וְהָלַךְ הַשַּׁמָּשׁ וְהִשְׁלִיךְ מִכְּשׁוּת שֶׁל פִּקָּדוֹן. אָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁהַשַּׁמָּשׁ פָּטוּר שֶׁהֲרֵי לֹא אָמַר מִזֶּה הַשְׁלֵךְ וּמִזֶּה אַל תַּשְׁלֵךְ וְדֻמֶּה שֶׁהוּא מַרְאֶה מָקוֹם וְאֵינוֹ מַקְפִּיד עַל זֶה. וְכֵן בַּעַל הַבַּיִת פָּטוּר שֶׁהֲרֵי אָמַר לוֹ מִזֶּה הַשְׁלֵךְ וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא דְּמֵי מַה שֶּׁנֶּהֱנָה בִּלְבַד. לְפִיכָךְ אִם נַעֲשָׂה הַשֶּׁכָר חֹמֶץ פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ חַיָּב הַשּׁוֹמֵר שְׁבוּעָה שֶׁכָּךְ אָרַע. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

פרק ה

א מִי שֶׁהִפְקִידוּ אֵצְלוֹ מָעוֹת שֶׁל עָנִיִּים אוֹ שֶׁל פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים וּפָשַׁע בָּהֶם וְנִגְנְבוּ פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב ו) "לִשְׁמֹר" וְלֹא לְחַלֵּק לָעֲנִיִּים וַהֲרֵי הוּא מָמוֹן שֶׁאֵין לוֹ תּוֹבְעִים. אֲפִלּוּ בָּאוּ עָלָיו גַּנָּבִים וְקָדַם וְהִצִּיל עַצְמוֹ בְּמָמוֹן שְׁבוּיִים פָּטוּר. אֵין לְךָ פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים גָּדוֹל מִזֶּה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁאֵין זֶה הַמָּמוֹן מֻפְקָד לַעֲנֵי מָקוֹם זֶה אוֹ לִשְׁבוּיִים [אֵלּוּ]. אֲבָל אִם הָיוּ לַעֲנִיִּים אֵלּוּ אוֹ לִשְׁבוּיִים אֵלּוּ וַהֲרֵי הוּא קָצוּץ לָהֶן הֲרֵי זֶה הַמָּמוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ תּוֹבְעִין וִישַׁלֵּם אִם פָּשַׁע אוֹ יִשְׁבַּע שֶׁלֹּא פָּשַׁע כְּדֶרֶךְ כָּל הַשּׁוֹמְרִים:

ב הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ מָמוֹן אוֹ כֵּלִים חֲשׁוּבִין וּבָאוּ עָלָיו גַּנָּבִים וְקָדַם וְנָתַן לָהֶם הַפִּקָּדוֹן לְהַצִּיל עַצְמוֹ אִם הָיָה אָמוּד שֶׁהוּא בַּעַל מָמוֹן חַיָּב שֶׁחִזְּקוּ שֶׁבְּגִלְלוֹ בָּאוּ הַגַּנָּבִים וְנִמְצָא זֶה מַצִּיל עַצְמוֹ בְּמָמוֹן חֲבֵרוֹ. וְאִם אֵינוֹ אָמוּד חִזְּקוּ שֶׁלֹּא בָּאוּ אֶלָּא לְשֵׁם הַפִּקָּדוֹן וּפָטוּר. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ג הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ כֵּלִים אוֹ פֵּרוֹת וּבָאוּ גַּנָּבִים וּגְנָבוּם בְּפָנָיו וְאִלּוּ הָיָה צוֹוֵחַ הָיוּ בָּאִין בְּנֵי אָדָם וּמַצִּילִין אוֹתָן הוֹאִיל וְלֹא צָוַח הֲרֵי זֶה פּוֹשֵׁעַ וְחַיָּב לְשַׁלֵּם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ד שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד זֶה מֵאָה וְזֶה מָאתַיִם וְכָל אֶחָד מִשְּׁנֵיהֶם אוֹמֵר אֲנִי הוּא שֶׁהִפְקַדְתִּי הַמָּאתַיִם וְהַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יִשְׁבַּע כָּל אֶחָד מֵהֶן שֶׁהִפְקִיד מָאתַיִם וְנוֹטֵל כְּדִין כָּל נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. וְיִתֵּן מָאתַיִם לָזֶה וּמָאתַיִם לָזֶה וּמַפְסִיד מֵאָה מִבֵּיתוֹ שֶׁהֲרֵי הוּא פּוֹשֵׁעַ שֶׁהָיָה לוֹ לִכְתֹּב שֵׁם כָּל אֶחָד עַל כִּיס שֶׁלּוֹ. לְפִיכָךְ אִם הֵבִיאוּ לוֹ הַשְּׁנַיִם כְּאֶחָד שְׁלֹשׁ מֵאוֹת בְּכֶרֶךְ אֶחָד וּבָאוּ וְתָבְעוּ וְכָל אֶחָד אוֹמֵר הַמָּאתַיִם שֶׁלִּי נוֹתֵן מָנֶה לָזֶה וּמָנֶה לָזֶה וְהַשְּׁאָר יִהְיֶה מֻנָּח אֶצְלוֹ עַד לְעוֹלָם אוֹ עַד שֶׁיּוֹדֶה הָאֶחָד לַחֲבֵרוֹ. שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר לָהֶם כֵּינָן שֶׁרָאִיתִי שֶׁאֵין אַתֶּם מַקְפִּידִין זֶה עַל זֶה וַהֲבֵאתֶם בְּכֶרֶךְ אֶחָד לֹא הִטְרַחְתִּי עַצְמִי לֵידַע וְלִזְכֹּר תָּמִיד מִי בַּעַל הַמֵּאָה וּמִי בַּעַל הַמָּאתַיִם. וְכֵן אִם הִפְקִידוּ אֵצְלוֹ שְׁנֵי כֵּלִים אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אוֹמֵר אֲנִי הוּא בַּעַל הַגָּדוֹל וְהַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם וְיִתֵּן הַגָּדוֹל לְאֶחָד מֵהֶם וּדְמֵי הַגָּדוֹל לַשֵּׁנִי וְיִשָּׁאֵר לוֹ הַקָּטָן. וְאִם הֵבִיאוּם בְּכֶרֶךְ אֶחָד כְּאֶחָד נוֹתֵן הַקָּטָן לְאֶחָד וּדְמֵי הַקָּטָן לַשֵּׁנִי וְהַשְּׁאָר יִהְיֶה מֻנָּח אֶצְלוֹ עַד שֶׁיּוֹדֶה הָאֶחָד לַחֲבֵרוֹ אוֹ עַד לְעוֹלָם. וְכֵן מִי שֶׁתָּבְעוּהוּ שְׁנַיִם זֶה אוֹמֵר אֲנִי הוּא בַּעַל הַפִּקָּדוֹן וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי הוּא וְהַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר אֶחָד מִכֶּם הוּא וְאֵינִי יוֹדֵעַ מִי הוּא יִשָּׁלֵם לִשְׁנֵיהֶם. וְכֵן שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת אֵצֶל רוֹעֶה וּמֵתָה אַחַת מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁל מִי הָיְתָה יִשָּׁלֵם לִשְׁנֵיהֶם. וְאִם הִפְקִידוּ בְּעֶדְרוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ מַנִּיחַ הַבְּהֵמָה בֵּינֵיהֶם וּמִסְתַּלֵּק וְתִהְיֶה מֻנַּחַת עַד שֶׁיּוֹדֶה הָאֶחָד לַחֲבֵרוֹ אוֹ עַד שֶׁיִּרְצוּ לַחֲלֹק אוֹתָהּ:

ה הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ הֲרֵי זֶה לֹא יְעָרְבֵם עִם פֵּרוֹתָיו. עָבַר וְעֵרַב יַחְשֹׁב כַּמָּה הָיָה הַפִּקָּדוֹן וְיִרְאֶה כַּמָּה חָסַר הַכֹּל וְיַחְשֹׁב חֶסְרוֹן הַפִּקָּדוֹן וְיִתֵּן לוֹ אַחַר שֶׁיִּשָּׁבַע. נִסְתַּפֵּק מֵהֶן וְלֹא יָדַע כַּמָּה נִסְתַּפֵּק יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹ לְחִטִּים וּלְאֹרֶז קָלוּף אַרְבָּעָה קַבִּין וּמֶחֱצָה לְכָל כּוֹר. לִשְׁעוֹרִים וּלְדֹחַן תִּשְׁעָה קַבִּין לְכָל כּוֹר. לְכֻסְמִין וּלְזֶרַע פִּשְׁתָּן בְּגִבְעוֹלָיו וּלְאֹרֶז שֶׁאֵינוֹ קָלוּף שְׁלֹשׁ סְאִין לְכָל כּוֹר. וְכַמִּדָּה הַזֹּאת לְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁמָּדַד לוֹ בִּימוֹת הַגֶּרֶן וְהֶחֱזִיר לוֹ בִּימוֹת הַגֶּרֶן. אֲבָל מָדַד בִּימוֹת הַגֶּרֶן וְהֶחְזִיר לוֹ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹ מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹתִירוֹת. וְכֵן מוֹצִיא לוֹ שְׁתוּת לְיֵין וּשְׁלֹשֶׁת לוֹגִין שֶׁמֶן לְמֵאָה לוֹגִין לוֹג וּמֶחֱצָה שְׁמָרִים וְלוֹג וּמֶחֱצָה בָּלַע. אִם הָיָה מְזֻקָּק אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ שְׁמָרִים. וְאִם הָיוּ הַקַּנְקַנִּים יְשָׁנִים אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ בָּלַע:

ו הִפְקִיד אֶצְלוֹ פֵּרוֹת שֶׁאֵינָן מְדוּדִין וְעֵרְבָן עִם פֵּרוֹתָיו וְלֹא מָדַדְן הֲרֵי זֶה פּוֹשֵׁעַ. בַּעַל הַפִּקָּדוֹן אוֹמֵר כָּךְ וְכָךְ הָיוּ וְהַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יְשַׁלֵּם בְּלֹא שְׁבוּעָה שֶׁהֲרֵי חַיֵּב עַצְמוֹ בְּתַשְׁלוּמִין וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ כַּמָּה הוּא חַיָּב וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִשָּׁבַע. וְכֵן הוֹרוּ רַבּוֹתַי הָרַב רַבֵּנוּ יוֹסֵף הַלֵּוִי וְרַבּוֹ זַ״ל. וְכֵן כָּל שׁוֹמֵר שֶׁנִּתְחַיֵּב לְשַׁלֵּם וְאָמַר אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה דְּמִים אֲנִי חַיָּב לְשַׁלֵּם וְהַבְּעָלִים אוֹמְרִים אָנוּ יוֹדְעִין וְכָךְ וְכָךְ הָיָה שָׁוֶה יִטְלוּ בְּלֹא שְׁבוּעָה וְהוּא שֶׁיִּטְעֲנוּ דָּבָר שֶׁהֵן אֲמוּדִין בּוֹ. וְיֵשׁ לַשּׁוֹמֵר לְהַחֲרִים עַל מִי שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ יֶתֶר מִן הָרָאוּי לוֹ. וּמִנַּיִן שֶׁהַדִּין כָּךְ הוּא הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהִפְקִיד אֶצְלוֹ כִּיס מָלֵא זְהוּבִים וּפָשַׁע בּוֹ הַבְּעָלִים אוֹמְרִים מָאתַיִם דִּינָר הָיוּ וְהַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר וַדַּאי שֶׁהָיָה בּוֹ דִּינָרִים אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה הָיוּ נִמְצָא זֶה כְּטוֹעֵן מָאתַיִם וְהוֹדָה לוֹ בְּמִקְצָת וְאָמַר הַשְּׁאָר אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מְחֻיָּב שְׁבוּעָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁבַע וּמְשַׁלֵּם כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר׃

ז מֵת אָבִיו וְהִנִּיחַ לוֹ שַׂק צָרוּר וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ חֲבֵרוֹ וּפָשַׁע בּוֹ הַמַּפְקִיד אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ מֶה הָיוּ בּוֹ שֶׁמָּא מַרְגָּלִיּוֹת הָיוּ בּוֹ וְכֵן הַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה אֲנִי חַיָּב לְשַׁלֵּם שֶׁמָּא זְכוּכִית הָיָה מָלֵא. שׁוֹרֶת הַדִּין שֶׁאֲנִי אוֹמֵר בְּטַעֲנָה זוֹ שֶׁיִּשָּׁבַע הַשּׁוֹמֵר בְּתַקָּנַת חֲכָמִים שֶׁאִינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ וְיִכְלֹל בִּשְׁבוּעָתוֹ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁהָיָה בּוֹ יֶתֶר עַל שָׁוֶה כָּךְ וְכָךְ וִישַׁלֵּם מַה שֶּׁהוֹדָה בּוֹ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִפְקִיד שַׂק צָרוּר אֵצֶל חֲבֵרוֹ וּפָשַׁע בּוֹ. הַמַּפְקִיד אוֹמֵר חָלִי זָהָב וּמַרְגָּלִיּוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן הָיוּ בּוֹ וְהַשּׁוֹמֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁמָּא סִיגִים אוֹ חוֹל הָיוּ בּוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמִים יִשָּׁבַע בַּעַל הַפִּקָּדוֹן וְיִטֹּל וְהוּא שֶׁיִּטְעַן דָּבָר שֶׁהוּא אָמוּד בּוֹ אוֹ אָמוּד לְהַפְקִידוֹ אֶצְלוֹ. וְלָמָּה נִשְׁבָּע כָּאן בַּעַל הַפִּקָּדוֹן לְפִי שֶׁאֵין הַשּׁוֹמֵר מְחֻיָּב שְׁבוּעָה שֶׁאֲפִלּוּ הוֹדָה וְאָמַר בָּרֵי לִי שֶׁהָיָה מָלֵא סִיגִים וְהַמַּפְקִיד אוֹמֵר מַרְגָּלִיּוֹת הָיוּ הַשּׁוֹמֵר נִשְׁבָּע הֶסֵּת וְנִפְטָר כְּמוֹ שֶׁטָּעָנוּ חִטִּים וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׂעוֹרִים. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. וּבְהִלְכוֹת טוֹעֵן וְנִטְעָן יִתְבָּאֲרוּ עִקְּרֵי הַדְּבָרִים׃

פרק ו

א שׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁאָמַר חֲרִיגִי מִשַּׁלֵּם וְאֵינִי נִשְׁבָּע אִם הַפִּקָּדוֹן דָּבָר שֶׁכָּל מִינוֹ שָׁוֶה וּמְצוּי בַּשּׁוּק לְקָנוֹת כְּמוֹתוֹ כְּגוֹן פֵּרוֹת אוֹ יְרִיעוֹת שֶׁל צֶמֶר וְשֶׁל פִּשְׁתָּן הַשָּׁווֹת בְּכָל עִנְיָנָם אוֹ קוֹרוֹת שֶׁאֵינָן מְצֻיָּרוֹת וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ נִשְׁבָּע. אֲבָל אִם הָיָה פִּקָּדוֹן בְּהֵמָה אוֹ בֶּגֶד מְצֻיָּר אוֹ כְּלִי מְחֻקָּק אוֹ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מוֹצֵא לְקָנוֹת כְּמוֹתוֹ בַּשּׁוּק חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא עֵינָיו נָתַן בּוֹ וּמַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ בְּתַקָּנַת חֲכָמִים שְׁבוּעָה בִּנְקִיטַת חֵפֶץ שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ וַאֲחַר כָּךְ מְשַׁלֵּם. וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר הַשּׁוֹמְרִין כְּגוֹן הַשּׁוֹאֵל שֶׁאָמַר מֵתָה אוֹ נִגְנְבָה וְשׁוֹמֵר שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר שֶׁאָמַר נִגְנְבָה אוֹ שֶׁאָבְדָה אַף עַל פִּי שֶׁהֵן חַיָּבִין לְשַׁלֵּם מַשְׁבִּיעִין אוֹתָן שְׁבוּעָה שֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּתָן וַאֲחַר כָּךְ מְשַׁלְּמִין דְּמֵי הַבְּהֵמָה אוֹ הַחֵפֶץ שֶׁאָנוּ חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא עֵינָיו נָתַן בָּהּ. וְאִם אָמְרוּ הַבְּעָלִים יֶתֶר עַל זֶה הָיָה שָׁוֶה כּוֹלֵל בִּשְׁבוּעָתוֹ שֶׁאֵינָהּ שָׁוָה אֶלָּא כָּךְ וְכָךְ. נִמְצָא כָּל שׁוֹמֵר שֶׁנִּשְׁבַּע שְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִין כּוֹלֵל בִּשְׁבוּעָתוֹ שִׁלְשָׁה דְּבָרִים. שֶׁשָּׁמַר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִין. וְשֶׁאֵרְעוּ כָּךְ וְכָךְ וְאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ. וְשֶׁלֹּא שָׁלַח בּוֹ יָד קֹדֶם שֶׁאֵרְעוּ הַמְאֹרָע הַפּוֹטֵר אוֹתוֹ. וְאִם רָצָה לְשַׁלֵּם נִשְׁבָּע שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ וְכוֹלֵל בִּשְׁבוּעָתוֹ שֶׁכָּךְ וְכָךְ הָיָה שָׁוֶה׃

ב יֵשׁ לַשּׁוֹמֵר לְהִתְנוֹת שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִין אֶלָּא מָעוֹת אֵלּוּ שֶׁהִפְקִיד אֶצְלִי בְּזוּיוֹת בֵּיתִי אֲנִי מַנִּיחַ אוֹתָן וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה. טָעַן הַשּׁוֹמֵר שֶׁתְּנַאי הָיָה בֵּינֵינוּ וּבַעַל הַפִּקָּדוֹן אוֹמֵר לֹא הָיָה שָׁם תְּנַאי אַף עַל פִּי שֶׁהִפְקִיד אֶצְלוֹ בְּעֵדִים מִתּוֹךְ שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר שָׁמַרְתִּי כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִין וְנֶאֱנַסְתִּי נֶאֱמָן לוֹמַר שֶׁהָיָה בֵּינֵיהֶן תְּנַאי לְפִיכָךְ יִשָּׁבַע שֶׁלֹּא שָׁלַח יָד בּוֹ וְשֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ וְשֶׁהָיָה בֵּינֵיהֶן תְּנַאי׃

ג שׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁהֵבִיא רְאָיָה שֶׁלֹּא פָשַׁע בָּהּ פָּטוּר מִשְּׁבוּעָה וְאֵין אוֹמְרִים שֶׁמָּא שָׁלַח בּוֹ יָד קֹדֶם שֶׁיֹּאבַד. וּבַעַל הַפִּקָּדוֹן שֶׁהֵבִיא רְאָיָה שֶׁפָּשַׁע הַשּׁוֹמֵר מְשַׁלֵּם. וְאִם טָעַן וְאָמַר תְּנַאי הָיָה בֵּינֵינוּ אֵינוֹ נֶאֱמָן שֶׁהֲרֵי יֵשׁ עֵדִים שֶׁפָּשַׁע׃

ד הִפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ בְּעֵדִים וּבָאוּ עֵדִים שֶׁזֶּה הַחֵפֶץ בְּפָנֵינוּ הִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ אֵין הַשּׁוֹמֵר יָכוֹל לִטְעֹן וְלוֹמַר חָזַרְתִּי וּלְקַחְתִּיו מִמֶּנּוּ אוֹ נָתַנּוֹ לִי בְּמַתָּנָה. לְפִיכָךְ אִם מֵת הַשּׁוֹמֵר מוֹצִיאִין הַפִּקָּדוֹן עַצְמוֹ מִן הַיְתוֹמִים בְּלֹא שְׁבוּעָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא מִי שֶׁבָּא וְאָמַר כָּךְ וְכָךְ הִפְקַדְתִּי אֵצֶל אֲבִיכֶם וְנָתַן סִימָנִין מַכִּירִין וְנִמְצָא הַפִּקָּדוֹן כְּמוֹ שֶׁאָמַר וְהָיָה יוֹדֵעַ הַדִּין שֶׁלֹּא הָיָה הַמֵּת אָמוּד שֶׁזֶּה הַפִּקָּדוֹן שֶׁלּוֹ. יֵשׁ לוֹ לַדַּיָּן הַזֶּה לָתֵת הַפִּקָּדוֹן לָזֶה שֶׁנָּתַן סִימָנָיו. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַמַּפְקִיד רָגִיל לְהִכָּנֵס אֵצֶל זֶה שֶׁמֵּת אֲבָל אִם הָיָה רָגִיל לִכָּנֵס אֶצְלוֹ שֶׁמָּא שֶׁל אַחֵר הוּא וְהִכִּיר הַסִּימָנִין שֶׁלּוֹ. בָּאוּ עֵדִים וְהֵעִידוּ לַדַּיָּן שֶׁאֵין זֶה אָמוּד אֵין מוֹצִיאִין מִיַּד הַיְתוֹמִים בְּעֵדוּתָן שֶׁאֵין זֶה רְאָיָה בְּרוּרָה וְאָמְדַן דַּעְתָּן אֵינוֹ אֹמֶד דַּעְתּוֹ וְאֵין לוֹ לַדַּיָּן אֶלָּא מַה שֶּׁדַּעְתּוֹ סוֹמֶכֶת עָלָיו כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת סַנְהֶדְרִין. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִפְקִיד שֶׁמִּשְׁמִין אֵצֶל חֲבֵרוֹ בְּעֵדִים וּבָא לְתָבְעוֹ וְאָמַר לוֹ הֶחְזַרְתִּים. אָמַר לוֹ הַמַּפְקִיד וַהֲלֹא כָּךְ וְכָךְ הִיא מִדָּתָם וַהֲרֵי הֵם מַנָּחִים אֶצְלְךָ בְּחָבִיתְךָ. אָמַר לוֹ שֶׁלְּךָ הֶחְזַרְתִּי לְךָ וְאֵלּוּ אֲחֵרִים הֵן. וְאָמְרוּ חֲכָמִים אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ שֶׁמָּא אֵלּוּ הַשֶּׁמִשְׁמִין שֶׁל שׁוֹמֵר הֵן אֶלָּא יִשָּׁבַע הַשּׁוֹמֵר בִּנְקִיטַת חֵפֶץ שֶׁהֶחְזִיר כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ׃

ה בַּעַל הַפִּקָּדוֹן שֶׁתָּבַע פִּקָּדוֹנוֹ וְנָתַן לוֹ הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר הַמַּפְקִיד אֵין זֶה פִּקָּדוֹנִי אֶלָּא אַחֵר הוּא אוֹ שָׁלֵם הָיָה וְאַתָּה שְׁבָרַתּוֹ אוֹ חָדַשׁ הָיָה וְנִשְׁתַּמֵּשְׁתָּ בּוֹ. מֵאָה סְאִין הִפְקַדְתִּי אֶצְלְךָ וְאֵין אֵלּוּ אֶלָּא חֲמִשִּׁים וּבַעַל הַבַּיִת אוֹמֵר זֶהוּ שֶׁהִפְקַדְתָּ בְּעַצְמְךָ וּמַה שֶּׁנִּתַּתָּ אַתָּה נוֹטֵל. הֲרֵי הַשּׁוֹמֵר נִשְׁבָּע הֶסֵּת וְנִשְׁתַּמֵּשְׁתָּ בּוֹ. מֵאָה סְאִין כָּל שׁוֹמֵר נִשְׁבָּע שְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִין הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁמּוֹדֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁל פִּקָּדוֹן כְּמוֹ שֶׁהַמַּפְקִיד אוֹמֵר וְטוֹעֵן שֶׁנִּגְנַב אוֹ מֵת אוֹ נִשְׁבָּה. כְּלָלוֹ

שֶׁל דָּבָר טוֹעֵן לִפְטֹר עַצְמוֹ מִן הַתַּשְׁלוּמִין [נִשְׁבָּע שְׁבוּעַת שׁוֹמְרִין]. אֲבָל אִם אָמַר זֶהוּ שֶׁהִשְׁאִלַתְנִי אוֹ שֶׁנִּטַלְתִּי שָׂכָר עַל שְׁמִירָתִי וְהַבְּעָלִים אוֹמְרִים אֵינוֹ זֶה אֶלָּא חֲמִשִּׁים נִשְׁבָּע שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה מִפְּנֵי שֶׁהוֹדָה בְּמִקְצָת לֹא מִשּׁוּם שְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִין. מֵאָה כּוֹר שֶׁל חִטִּים הִפְקַדְתִּי אֶצְלְךָ וְהוּא אוֹמֵר לֹא הִפְקַדְתָּ אֶצְלִי אֶלָּא מֵאָה שֶׁל שְׂעוֹרִים נִשְׁבָּע הֶסֵת כִּשְׁאָר כָּל הַנִּשְׁבָּעִין בְּטַעֲנָה כָּזוֹ:

פרק ז

א הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְהֵרֵי זֶה לֹא יִגַּע בָּהֶן וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵן חוֹסְרִין וּמִתְמַעֲטִין וְהוֹלְכִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁחָסְרוּ חִסָּרוֹן הָרָאוּי לָהֶן בְּכָל שָׁנָה. אֲבָל אִם חָסְרוּ יוֹתֵר מִכְּדֵי חִסָּרוֹנָן מוֹכָרָן בְּבֵית דִּין מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵשִׁיב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים. וּכְשֶׁהוּא מוֹכָרָן יִמְכֹּר לַכֹּהֲנִים בִּדְמֵי תְּרוּמָה שֶׁמָּא עָשׂוּ אוֹתָן הַבְּעָלִים תְּרוּמָה אוֹ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל פֵּרוֹת אֲחֵרוֹת:

ב הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ פֵּרוֹת וְהִרְקִיבוּ דְּבַשׁ וְנִפְסַד יַיִן וְהֶחְמִיץ עוֹשֶׂה תַּקָּנָה לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן וּמוֹכָרָן בְּבֵית דִּין אַף עַל פִּי שֶׁעָמְדוּ בְּהֶפְסֵדָן וְאֵין הַהֶפְסֵד פּוֹשֶׂה בָּהֶן הֵרֵי הַקַּנְקַנִּים וְהַסַּלִּים מוֹסִיפִין הֶפְסֵד:

ג הַמַּפְקִיד חֶמֶץ אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְהִגִּיעַ הַפֶּסַח הֵרֵי זֶה לֹא יִגַּע בּוֹ עַד שָׁעָה חֲמִישִׁית מִיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר. מִכָּאן וְאֵילָךְ יוֹצֵא וּמוֹכְרוֹ בַּשּׁוּק וּמוֹכְרוֹ מִשּׁוּם הֶשֵּׁב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים. וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר הַפִּקָּדוֹנוֹת שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיְּזוֹלוּ בִּזְמַן פְּלוֹנִי אוֹ יֶאֱנַס אוֹתָם הַמֶּלֶךְ שֶׁמָּא יָבוֹא בַּעֲלֵיהֶן מִקֹּדֶם וְיִטְלוּ מָמוֹנָם:

ד הַמַּפְקִיד סֵפֶר תּוֹרָה אֵצֶל חֲבֵרוֹ גּוֹלְלוֹ פַּעַם אַחַת לִשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְאִם כְּשֶׁהוּא גּוֹלְלוֹ פּוֹתְחוֹ וְקָרָא בּוֹ מֵתָה. אֲבָל לֹא יִפְתַּח בִּגְלַל עַצְמוֹ וְיִקְרָא. וְהוּא הַדִּין שְׁאָר סְפָרִים. וְאִם פָּתַח וְקָרָא וְגָלַל בִּגְלַל עַצְמוֹ הֵרֵי שָׁלַח יָד בַּפִּקָּדוֹן וְנִתְחַיֵּב בָּאֳנָסִין. הִפְקִיד אֶצְלוֹ כִּסּוּת שֶׁל צֶמֶר מְנַעְנְעָהּ אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמְרוּ בַּאֲבֵדָה כָּךְ אָמְרוּ בַּפִּקָּדוֹן. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה שֶׁזּוֹ חוֹבָה עָלָיו מִשּׁוּם הֶשֵּׁב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּפִקָּדוֹן שֶׁהָלְכוּ בְּעָלָיו לִמְדִינַת הַיָּם אֲבָל אִם הָיוּ עִמּוֹ בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ הֵרֵי זֶה לֹא יִגַּע בּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁהוּא אָבֵד:

ה כָּל הַמּוֹכֵר פִּקָּדוֹן עַל פִּי בֵּית דִּין הֵרֵי זֶה מוֹכֵר לַאֲחֵרִים וְאֵינוֹ מוֹכֵר לְעַצְמוֹ מִפְּנֵי הַחֶשְׁד וְהַדָּמִים יִהְיוּ מֻנָּחִים אֶצְלוֹ וְיֵשׁ לוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. לְפִיכָךְ הֵרֵי הוּא עֲלֵיהֶן שׁוֹמֵר שׂוֹכֵר אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן:

ו הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲנֶוָנִי אוֹ הַשַּׁלְחָנִי אִם הָיוּ צְרוּרִין וַחֲתוּמִין אוֹ קְשׁוּרִין קֶשֶׁר מְשֻׁנֶּה הֵרֵי זֶה לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ אוֹ נִגְנְבוּ אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. וְאִם אֵינָן חֲתוּמִין וְלֹא קְשׁוּרִין קֶשֶׁר מְשֻׁנֶּה אַף עַל פִּי שֶׁהֵן צְרוּרִין יֵשׁ לוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְפִיכָךְ הוּא נַעֲשֶׂה עֲלֵיהֶם שׁוֹמֵר שָׂכָר וְאִם אָבְדוּ אוֹ נִגְנְבוּ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן וְאִם נֶאֱנְסוּ כְּגוֹן שֶׁאָבְדוּ בְּלִסְטִים מְזֻיָּן הֵרֵי זֶה פָּטוּר:

ז בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים קֹדֶם שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן אֲבָל אַחַר שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן נִתְחַיֵּב בְּאַחֲרָיוּתָן כְּכָל מִלְוֶה שֶׁבָּעוֹלָם עַד שֶׁיַּחְזִירֵם לַבְּעָלִים:

ח הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת בֵּית צְרוּרִין בֵּין מֻתָּרִין הֵרֵי זֶה לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ אוֹ נִגְנְבוּ אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. וְהוּא שֶׁיִּטְמְנֵם בַּקַּרְקַע כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

ט הַמַּפְקִיד חֶבִית אֵצֶל חֲבֵרוֹ בֵּין שֶׁיִּחֲדוּ לָהּ הַבְּעָלִים מָקוֹם בֵּין לֹא יִחֲדוּ לָהּ מָקוֹם וְטִלְטְלָהּ לְצָרְכּוֹ וְנִשְׁבְּרָה בֵּין מִתּוֹךְ יָדוֹ נִשְׁבְּרָה בֵּין אַחַר שֶׁהֶחְזִירָהּ לַמָּקוֹם שֶׁיִּחֲדוּ לָהּ נִשְׁבְּרָה חַיָּב לְשַׁלֵּם. טִלְטְלָהּ לְצָרְכָּהּ בֵּין שֶׁנִּשְׁבְּרָה מִתּוֹךְ יָדוֹ בֵּין שֶׁנִּשְׁבְּרָה מִשֶּׁהֶנִיחָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר פָּטוּר:

י אֵין מְקַבְּלִין פִּקָּדוֹנוֹת לֹא מִן הַנָּשִׁים וְלֹא מִן הָעֲבָדִים וְלֹא מִן הַתִּינוֹקוֹת. קִבֵּל מִן הָאִשָּׁה יַחְזִיר לָאִשָּׁה. מֵתָה יַחְזִיר לְבַעְלָהּ. קִבֵּל מִן הָעֶבֶד יַחְזִיר לָעֶבֶד. מֵת יַחְזִיר לְרַבּוֹ. קִבֵּל מִן הַקָּטָן יִקְנֶה לוֹ בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ דֶּקֶל שֶׁיֹּאכַל בָּהֶן פֵּרוֹתָיו. וְכֵלָן שֶׁאָמְרוּ בִּשְׁעַת מִיתָתָן שֶׁל פְּלוֹנִי הֵם אִם נֶאֱמָנִין לוֹ יַעֲשֶׂה כְּפִרוּשָׁן וְאִם לָאו יַחְזִיר לְיוֹרְשֵׁיהֶם:

יא הַפִּקָּדוֹן וְהָאֲבֵדָה לֹא נִתְּנוּ לִתָּבַע אֶלָּא בִּמְקוֹמָם. כֵּיצַד. הִפְקִיד אֶצְלוֹ בִּירוּשָׁלַיִם אֵינוֹ יָכוֹל לְתָבְעוֹ בְּנֹב וְאִם הֶחְזִיר לוֹ בְּנֹב מְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ. הִפְקִיד אֶצְלוֹ בַּיִּשּׁוּב וְהֵבִיא פִּקָּדוֹנוֹ בַּמִּדְבָּר אֵינוֹ מְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ אֶלָּא יֹאמַר לוֹ הֵרֵי הוּא בְּאַחֲרָיוּתְךָ עַד שֶׁתַּחֲזִירֶנּוּ לִי בַּיִּשּׁוּב כְּדֶרֶךְ שֶׁהִפְקַדְתִּי אֶצְלְךָ בַּיִּשּׁוּב:

יב הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְהָלַךְ בַּעַל הַפִּקָּדוֹן לִמְדִינַת הַיָּם וַהֲרֵי הַשּׁוֹמֵר רָצָה לְפָרֵשׁ מַיַּבָּשָׁה לַיָּם אוֹ לָצֵאת בִּשַּׁיָּרָא יֵשׁ מִי שֶׁהוֹרָה שֶׁאִם בָּא הַשּׁוֹמֵר וְהֵבִיא הַפִּקָּדוֹן לְבֵית דִּין נִפְטַר מֵאַחֲרָיוּת שְׁמִירָתוֹ וּדְבָרִים שֶׁל טַעַם הֵם שֶׁאֵין אוֹסְרִין זֶה בִּמְדִינָה זוֹ מִפְּנֵי פִּקָּדוֹן שֶׁל זֶה שֶׁהָלַךְ וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהוֹלִיכוֹ עִמּוֹ שֶׁמָּא

יֵאָרַע לוֹ אֹנֶס וְיִהְיֶה חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ וּבֵית דִּין מַפְקִידִין אוֹתוֹ בְּיַד נֶאֱמָן אֶצְלָם מִשּׁוּם הֶשֵּׁב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים׃

פרק ח

א הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ בְּהֵמָה אוֹ כֵּלִים וְנִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ אָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וְאֵינִי נִשְׁבָּע וְנִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל. טָבַח אוֹ מָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהָיָה הַמַּפְקִדוֹן אֶצְלוֹ שֶׁהֲרֵי אָמַר אֲשַׁלֵּם. חָזְרָה הַבְּהֵמָה עַצְמָהּ חוֹזֶרֶת לְבָעֳלֶיהָ הִיא וְגִזּוֹתֶיהָ וּוַלְדוֹתֶיהָ שֶׁאֵין זֶה הַשּׁוֹמֵר קוֹנֶה שֶׁבַח הַבָּא מִגּוּפָהּ אֶלָּא שֶׁבַח הַבָּא מֵאֵלָיו. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁאֵין הַגַּנָּב מַחְזִיר גִּזּוֹת וּוְלָדוֹת אֶלָּא לִפְנֵי יֵאוּשׁ. נִשְׁבַּע הַשּׁוֹמֵר וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל. טָבַח אוֹ מָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַמַּפְקִדוֹן. וְכֵן הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ וְנִגְנְבָה וְאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וְאֵינִי נִשְׁבָּע וְאַחַר כָּךְ הֵבֵר הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לַשּׁוֹכֵר. שֶׁאִלּוּ רָצָה הַשּׁוֹכֵר הָיָה נִשְׁבָּע שֶׁנִּגְנְבָה בְּאֹנֶס וְנִפְטָר׃

ב שׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁאָמַר פָּשַׁעְתִּי זָכָה בַּכֶּפֶל שֶׁהֲרֵי חִיֵּב עַצְמוֹ לְשַׁלֵּם וְאִלּוּ רָצָה אָמַר נִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה וְהָיָה פָּטוּר. וְכֵן נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר שֶׁאָמַר נִגְנְבָה קָנָה הַכֶּפֶל שֶׁהֲרֵי חִיֵּב עַצְמוֹ לְשַׁלֵּם וְאִלּוּ רָצָה אָמַר מֵתָה וְהָיָה נִפְטָר. אֲבָל הַשּׁוֹאֵל אֵינוֹ קוֹנֶה הַכֶּפֶל עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם מֵעַצְמוֹ קֹדֶם וְשַׁלֵּם מֵעַצְמוֹ וְאַחַר כָּךְ הֵבֵר הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לַשּׁוֹאֵל׃

ג כָּל הַקּוֹנֶה הַכֶּפֶל קוֹנֶה הַשֶּׁבַח הַבָּא מֵאֵלָיו. כֵּיצַד. הִפְקִיד אַרְבַּע סְאִין אֵצֶל חֲבֵרוֹ וַהֲרֵי הֵן שָׁוִין סֶלַע וְנִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ וְאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם סֶלַע וְאֵינִי נִשְׁבָּע וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ וַהֲרֵי הֵן שָׁוִין אַרְבָּעָה סְלָעִים הֲרֵי הֵן שֶׁל שׁוֹמֵר וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא סֶלַע. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁלֹּא הִטְרִיחָן לַבְּעָלִים בַּדִּין אֲבָל אִם הוֹדָה שֶׁפָּשַׁע וְחִיְּבוּהוּ בֵּית דִּין לִתֵּן וְלֹא נָתַן בִּרְצוֹנוֹ עַד שֶׁכָּפוּהוּ בֵּית דִּין עַל כָּרְחוֹ וְנָטְלוּ מִמֶּנּוּ וְאַחַר כָּךְ הֵבֵר הַגַּנָּב אוֹ נִמְצָא הַמַּפְקִדוֹן יַחְזִיר לַבְּעָלִים כְּמוֹת שֶׁהוּא וּמַחְזִירִין לַשּׁוֹמֵר הַדָּמִים שֶׁלָּקְחוּ מִמֶּנּוּ. וְאִם כֵּלִים אוֹ קַרְקַע גָּבוּ בֵּית דִּין מִמֶּנּוּ בְּשׁוּמָא מַחְזִיר לַשּׁוֹמֵר כֵּלָיו אוֹ שָׂדֵהוּ׃

ד תְּבָעוּהוּ בְּעָלִים לַשּׁוֹמֵר וְנִשְׁבַּע וְאַחַר כָּךְ שִׁלֵּם וְהֵבֵר הַגַּנָּב הוֹאִיל וְשִׁלֵּם בִּרְצוֹנוֹ זָכָה בַּכֶּפֶל אַף עַל פִּי שֶׁהִטְרִיחוֹ בַּתְּחִלָּה לַדִּין עַד שֶׁנִּשְׁבַּע. אָמַר הַשּׁוֹמֵר בַּתְּחִלָּה אֵינִי מְשַׁלֵּם וְחָזַר וְאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם זָכָה בַּכֶּפֶל׃

ה אָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וְחָזַר וְאָמַר אֵינִי מְשַׁלֵּם. אוֹ שֶׁאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וּמֵת וְאָמְרוּ הַבָּנִים אֵין אָנוּ מְשַׁלְּמִין. אוֹ שֶׁלֹּא הִסְפִּיק לְתָבְעַ אֶת הַשּׁוֹמֵר עַד שֶׁמֵּת וְתָבַע הַבָּנִים וְשִׁלְּמוּ בְּנֵי הַשּׁוֹמֵר. אוֹ שֶׁשִּׁלְּמוּ הַבָּנִים לַבָּנִים. אוֹ שֶׁשִּׁלֵּם הַשּׁוֹמֵר מֶחֱצָה. שָׁאַל שְׁתֵּי פָּרוֹת וְשִׁלֵּם אַחַת מֵהֶן. שָׁאַל מֵהַשֻּׁתָּפִין וְשִׁלֵּם לְאֶחָד מֵהֶן. שֶׁתָּפִין שֶׁשָּׁאֲלוּ וְשִׁלֵּם אֶחָד מֵהֶן. שָׁאַל מִן הָאִשָּׁה וְשִׁלֵּם לְבַעֲלָהּ. אִשָּׁה שֶׁשָּׁאֲלָה וְשִׁלֵּם בַּעְלָהּ. כָּל אֵלּוּ סָפֵק וַהֲרֵי הַכֶּפֶל מֻטָּל בְּסָפֵק וְאֵינוֹ תַּחַת יַד אֶחָד מֵהֶן לְפִיכָךְ חוֹלְקִין הַכֶּפֶל אוֹ הַשֶּׁבַח בֵּין בַּעַל הַמַּפְקָדוֹן וּבֵין הַשּׁוֹמֵר. וְאִם קָדַם אֶחָד מֵהֶן וְתָפַס הַכֹּל אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ וַאֲפִלּוּ בְּחוּצָה לָאָרֶץ׃

ו נִגְנַב הַמַּפְקָדוֹן בְּאֹנֶס וְאַחַר כָּךְ הֵבֵר הַגַּנָּב אֶחָד שׁוֹמֵר חִנָּם וְאֶחָד שׁוֹמֵר שָׂכָר עוֹשֶׂה דִּין עִם הַגַּנָּב וְאֵינוֹ נִשְׁבָּע. קָדַם וְנִשְׁבַּע וְאַחַר כָּךְ הֵבֵר הַגַּנָּב אִם שׁוֹמֵר חִנָּם הוּא רָצָה עוֹמֵד בִּשְׁבוּעָתוֹ רָצָה עוֹשֶׂה דִּין עִם הַגַּנָּב וְאִם שׁוֹמֵר שָׂכָר הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין. נִגְנַב הַמַּפְקָדוֹן בְּאֹנֶס וְהֻחֲזְרוּ הַגַּנָּב לְבֵית הַשּׁוֹמֵר וַהֲרֵי הוּא בְּהֵמָה וּמֻתָּה שָׁם בְּפִשִּׁיעָה יֵשׁ בַּדָּבָר סָפֵק אִם כָּלְתָה שְׁמִירָתוֹ וְנִפְטַר אוֹ עֲדַיִן לֹא כָּלְתָה שְׁמִירָתוֹ לְפִיכָךְ הַשּׁוֹמֵר פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. וְאִם תָּפְסוּ הַבְּעָלִים אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם׃ סְלִיקוּ לְהוּ הִלְכוֹת שְׁאֵלָה וּפִקָּדוֹן